

בבית המשפט העליון

בג"ץ 6819/99 - ב'

כבוד הרשם אמיר זולטי בפני:

- המבקשים:
1. ריהאם אבו סלאח
 2. עיסא מוסא
 3. אבו האני פול
 4. אמיר נערה
 5. מחאג'נה אימאן
 6. נריהאן מחאיד
 7. מחאג'נה רואן
 8. ועדת המעקב לענייני החינוך הערבי
 9. בזכות- המרכז לזכויות אדם של אנשים עם מוגבליות

נגד

- המשיבים:
1. משרד החינוך
 2. עיריית סח'נין
 3. עיריית נצרת
 4. אום אל פחם

בקשה לפסיקת הוצאות

בשם המבקשים: עו"ד יוסף ג'בארין

בשם המשיבים: עו"ד אורית קורן

החלטה

בפני בקשה לפסיקת הוצאות בעקבות מחיקת עתירה. העתירה עצמה נמחקה, בהסכמה, ביום 12.12.99 וכעת נותרה שאלת פסיקת הוצאות.

1. עתירה זו הוגשה ביום 11.10.99, עניינה באי שיבוצם של מאות ילדים ערבים בעלי מוגבלויות שכליות או נפשיות במסגרות חינוכיות התואמות את ליקוייהם וצרכיהם. זאת עקב אי פתיחתן של כיתות חינוך מיוחדות בכמות מספקת. בעתירתם הסתמכו המבקשים, ילדים בעלי מוגבלויות וארגונים העוסקים בתחום, בין היתר, על חוק חינוך מיוחד, התשמ"ח 1988- ("חוק חינוך מיוחד" או "החוק") ועל המלצות הוועדה להכנת תכנית חומש לחינוך הערבי (ועדה שפעלה במסגרת משרד החינוך וגיבשה את המלצותיה ביום 26.2.98). העתירה מגוללת מסכת פניות אינטנסיביות של המבקשים לגורמים שונים במשרד החינוך, עם פתיחת שנת הלימודים התשנ"ט, ונכח אי פתיחתן של כיתות החינוך המיוחדות. העתירה הוגשה, כאמור, ביום 11.10.99, לאחר שבמשך למעלה מחודש לא התקבלה תשובה עניינית לפניית המבקשים לפרקליטות המדינה (פנייה מיום 8.9.99, בה הודגשה דחיפות העניין). עם הגשת העתירה הוצא צו על תנאי ונקבעו 20 יום למענה. עוד נקבע, כי העתירה תיקבע לשמיעה מיד לאחר המצאת תצהיר התשובה. לאחר מתן צו זה הוגשה (ביום 8.11.99) בקשה בהסכמה

להארכת מועד להגשת תצהיר תשובה וביום 9.12.99 הוגשה בקשה בהסכמה למחיקת העתירה וכן בקשה לפסיקת הוצאות.

2. בבקשה נטען, כי העתירה הוגשה לאחר פניות חוזרות ונשנות של המבקשים למשיב, נוכח מצוקתם של המבקשים 1-7, ומשלא נמצא מענה חינוכי לצרכיהם, כנדרש בחוק. עוד נטען, כי לאחר הגשת העתירה הודיע המשיב (ביום 8.11.99) על פתיחת 48 "כיתות מקדמות" במגזר הערבי - כיתות העונות לצרכי מגזר זה. דא עקא, ממשיכים המבקשים וטוענים, שההחלטה בעניין זה נתקבלה רק כחדשיים לאחר פתיחת שנת הלימודים - חדשיים במהלכם לא ניתן לילדים ערבים הלוקים בשכלם ובנפשם מענה חינוכי מספק לצרכיהם.

3. בתשובתו טוען המשיב, כי יישום חוק חינוך מיוחד החל רק בשנת 1995 וכי בעוד שבמגזר היהודי הקצו עוד קודם לכן משאבים מספקים לצרכי החינוך המיוחד, נדרשה השקעה רבה לשם מתן מענה לצרכי המגזר הערבי מכח החוק. לא ניתן היה לממש השקעה זו לאלתר ומטעם זה התמשך תהליך המענה לצרכי האוכלוסיה הערבית והתקדם על פי סדר העדיפויות שנקבע: על פי חומרת ליקויי הילדים. כאשר ליקויים קלים יחסית, דוגמת ליקויי העותרים 1-7, טופלו בעדיפות נמוכה. המשיב מוסיף וטוען, כי זכאותם של המבקשים 1-7 (ושל ילדים ערבים רבים אחרים) הוכרה עוד בחודשים מאי-יוני, כי מחמת חילופי שרים במשרד החינוך בתקופה הרלוונטית התעכב תיקצוב הכיתות המקדמות וכי משנדע הדבר לשר הנכנס הוסדר הנושא. המשיב מוסיף וטוען, כי למבקשים 1-7 לא נגרם נזק כה חמור הואיל וליקוייהם קלים יחסית והואיל ובתקופת הביניים למדו במסגרת חינוכית רגילה. לפיכך, מסכם המשיב את טענותיו, לא הי צורך בהגשת העתירה מלכתחילה.

4. לאחר שעיינתי בטיעוני הצדדים החלטתי לקבל את הבקשה ולחייב את המשיב בהוצאות המבקשים. המבקשים 1-7 זכאים, כשאר ילדי ישראל, למסגרת חינוכית שתתאם לצרכיהם. זכות זו אינה זכות ערטילאית גרידא (והשוו: 1554/95 עמותת "שוחרי גיל"ת" ואח' נ' שר החינוך והתרבות ואח', פ"ד נ (3) 2). זוהי זכות מפורשת הכתובה על ספר החוקים (ובעיקר בחוק חינוך מיוחד). ככזו, מידת שיקול הדעת שיש לרשות במימושה היא מוגבלת (וראו: בג"ץ 1554/95 הנ"ל, בעמ' 16, וכן בג"ץ 467/84 עזרא נ' ראש עיריית תל-אביב-יפו, פ"ד לט (1) 745, 753). המשיב אינו מתכחש לחובתו זו, כשם שאינו מתכחש (ואינו יכול להתכחש) לעובדה שביום 1.9.99 לא נפתחו הכיתות הדרושות במגזר הערבי. לא מצאתי בתגובתו התייחסות ממשית לעובדה שפניותיהם הדחופות של המבקשים לא זכו לכל מענה (וודאי לא תשובה כתובה ומוסמכת) עד לאחר הגשת העתירה. לא ניתן גם הסבר לשאלה מדוע ניתן היה להסדיר את העברת הכספים הדרושים לשם פתיחת הכיתות רק ב - 3.11.99 (או סמוך למועד זה). בנסיבות אלו, אין לי אלא לקבוע, כי התנאים לפסיקת הוצאות (כפי שנקבעו בבג"ץ 842/93 אלנסאסרה נ' שר הבינוי והשיכון, פ"ד מח (4) 217) נתקיימו בבקשה שבפני: המבקשים 1-7 זכאים היו לתנאי החינוך שנקבעו בחוק מיומה הראשון של שנת הלימודים, הם (והמבקשים הנוספים) פנו למשיב בנושא זה ולא נענו, הם לא השתתפו בפנייתם לבית המשפט העליון ורק לאחר הגשת עתירתם הוסדר עניינם. בהתחשב בכל אלה, בעובדה שהעתירה נמחקה לאחר שהוצא בה צו על תנאי, כמו גם בעובדה שהמבוקש בעתירה ניתן סמוך מאד לאחר הגשתה ובטרם התקיים בה דיון בפני שלושה שופטים, אני מעמיד את סכום ההוצאות על 8,000 ש"ח.

ניתנה היום, ב' באייר תש"ס (7.5.00).

אמיר זולטי, רשם

העתק מתאים למקור
שמריהו כהן - מזכיר ראשי
005.99068190

נוסח זה כפוף לשינויי עריכה וניסוח